

МІЦА ДЕВ'ЯТИНА ВЪ СІ-Н ДЕНІ.

СЛУЖБА, ПРОЛОГЪ
И ЖИТІЄ
СВЯТЫ БЛАЖЕННЫИ
ЦРЬИЦЪ ДЕМОФАНІИ.

НОВИ СРБЛАНЦИ
ВІД
2014.
НОВИ СРБЛАНЦИ

Гокры́ ты гдѣ ѿ матѣжа мѣркагѡ, * и црѣтво земное и слава
премѣни на вѣчныа, * вѣнецъ нетлѣнный дарова добродѣтели
оукрашенный, * и вселѣ ты въ блженныа обитѣли, * мати бгомудра
деофанѣе, * хрѣтѣ бгѣ оусерднѡ молиа * ѡ творѣщихъ цѣненнѡ пѣмать
твою, * да спсѣтъ души наша. **И нынѣ, бгородиченъ, гласъ тойже:**

Безневѣстна[а] дѣво, * ѡкъдѣ пришла еси; * ктѡ родиый ты; ктѡ
и мати твоѡ; * какѡ зиждѣтелѡ нѡсиши на рѣкѣ; * какѡ не
растлѣлаа еси оутрѡбою; * ѡ великихъ, преславныхъ на тебѣ страшныхъ
чѣнствъ, * на землѣ совершаемыхъ, зримъ, всегдѣ! * и
предъготовляемъ достѡнный тебѣ долгъ, * на землѣ вертепѣ, * и ѿ нѣсѣ
прѡсимъ подаѣти свѣздѣ, * и волѣи же прихѡдѣтъ ѿ востѡковъ*2 землѣ
къ западомъ, * видѣти члвчѣское спсѣнѣе, * во ѣслѣхъ пеленѣми
повнѣяемое.

Вхѡдъ. Прокіменъ дне. И чтѣнѣа три, прѣбническаа.

На литѣи стѣхѣра, гласъ ѿ.

Пѡ: Чтѡ вѣсѣ наречѣмъ, стѣи:

Чтѡ ты наречѣмъ, деофанѣе, * чтѡ ли [и]*3 вознменѣемъ ты; *
црѣицѣ ли, ѣакѡ на прѣтолѣ црѣграда посаженнѡю, * хрѣтовѣ ли рабѣ,
ѣакѡ смиренномудрѣемъ оукрашеннѡю, * влчцѣ ли, ѣакѡ баграницѡю и
вѣсомъ ѡблеченнѡю, * прѣбнѡю ли, ѣакѡ рѣвнемъ власными ѡдѣаннѡю,
* стрѣпотѣрпницѣ ли, ѣакѡ темницѣ и скѡрби претерпѣвшѡю, * млтвницѣ*4
ли, ѣакѡ рѣцѣ твоѡ и рѣце ѡверсто вѣемъ имѣвшѡю, * паче же мудрѡю
дѣвѣ, свѣтѣльникъ своѣ блгтѣю дѣа стѣгѡ вжѣгшѡю; * оумоли, блженнаа,
хрѣта бга, * ѡ чтѣщихъ твоѡ подвиги вѣрнѡ.

Глава, и нынѣ, бгородиченъ гласъ 5:

Гѡне, торжествѣи, ѣерлѣме, веселѣа, * граде хрѣта бга, подѣми
зиждѣтелѡ, * въ вертепѣ и ѣслѣхъ вмѣщаемаго: * ѡверзѣте ми
врата, * и вшѣдѣ въ нѡ, оузрю ѣакѡ млнца, пеленѣми повнѣяемаго, *

*2 изменѣно према савременим руским издањима, а у изворнику, једнина: востѡка.

*3 сувишно.

*4 или: блгодѣтельницѣ.

дланїю же содержѣацаго тварь. * ѣгоже поютъ агглан непрестаннымъ гласомъ, * жнзнодоровца гда, * епїаюцаго рода нашъ.

На епїхонѣ епїхїры, гласъ ѣ.

Пѣ: Дѣме ѣнфрадовъ:

Дѣмъ престѣгѣ дха, * оукрашенный добродѣтелими и зрадно * и чддѣсъ блгтїю, * гавїласа ѣи, бѣженнаѣ деофанїе, * подвиги понѣши въ жнчїи твоѣмъ.

Сѣхъ: Чтнѣ предъ гдемъ * смѣрть прѣбныхъ ѣгѣ.*5

Блгочтїа правило, * црїи православныхъ славо, * деофанїе мати бѣгомудра, * прїмнѣ ѣ чддъ твоихъ * пѣси хвалѣбныа.

Сѣхъ: Бѣженъ мужъ боїса гда, * въ заповѣдехъ ѣгѣ вохощетъ сѣлѣ.*6

Црїце бѣобѣженнаѣ, * деофанїе мати всечтнѣа, * оуслыши молѣнїа нѣша * и спаси градъ и люди * блгочтнѣ чтѣщихъ тѣ.

Слава, гласъ тѣже:

Трѣцы вѣрнѣю служнтельницѣ, * цркве свѣтїльннкѣ всесѣтлѣй, * црїцѣ преднѣнѣю деофанїю * нынѣ, въ памѣть ѣа сошѣдшесѣ, * воспоимъ любовїю.

И нынѣ, [ѣгороднченъ,] гласъ тѣже:

Престѣа мати бѣїа, * съ лнки прѣбныхъ * молнса нзъ тебѣ воплощенномъ, * слнцѣ правды, гдѣ, * епїчнѣ и просвѣтїти дѣшы нѣша.

На блгвѣнїи хѣбѣвѣ: тропарь сѣѣа, гласъ ѣ:

Бѣговлѣннѣю црїцѣ воспѣвающе, * и жнчїе ѣа прѣбннческоѣ восхвалѣюще, * терпѣнїе же и смиренномудрїе оублѣжающе, * любовїю непрестаннѣо възываетъ: * помнѣи и нѣсъ, бѣженнаѣ деофанїе, * въ млчвахъ твоихъ ко хрѣстѣ неувѣпныхъ. [Дважды.]

И Бѣе дѣо: [ѣдиножды.]

* Пс. 115,6.

* Пс. 111,1.

НА УТРОНИ.

На Бѣгъ гдѣ, тропарь стѣѡа, [гласъ а:
Бѣоавлѣннѡ црїцѣ воспѣвающе: [Дважды.]

Слава, ѡ нынѣ, [вѣорѡдиченъ, гласъ тойже]:

Гаврїилѣ вѣщавшѣ [тебѣ, дѣо, радѣнїа, * со гласомъ воплощася
всѣхъ влѣа * въ тебѣ стѣмъ кїкѡтѣ, * ѡкоже рече прѣвнїй дѣвъ, *
ѡвнїаа ѣсї шїршаа нѣсъ, * поносївши зндїтѣла твоегѡ. * слава
всѣльшемѣа въ тѣа, * слава прошѣдемѣ ѡзъ тебѣ, * слава свѡбодївшемѣ
насъ ржѣтѡмъ твоїмъ.]

По а-мъ стїхослѡвїи сѣдalenъ, гласъ а:

Въ тебѣ, бѣоблѣннѡа црїце, прївѣгдемъ, * прѣклѡньше колѣна
предъ стѣмъ грѡбомъ твоїмъ, * ѡ прѡсїмъ ѡставлѣнїа грѣхѡвъ
нашихъ ѡспросїти * ѡу всѣцѣдрагѡ гдѡ нашего, * подающаго всѣмъ
кающымся * вѣлїю ѡ богатѣю млѣть. [Дважды.]

Слава, ѡ нынѣ, [вѣорѡдиченъ,] гласъ тойже:

Прѣчѣтаа вѣце, * ѡже на нѣсѣхъ блгвѣннѡа, * ѡ на землї
славослѡвїмаа: * радѣнїа, невѣсто ненеѣстнаа.

По б-мъ стїхослѡвїи сѣдalenъ, гласъ б:

Запѡвѣди гднїи возлюбївши, * ѡ ѡности твоеѡ, деофанїе
блжѣннѡа, * мнѡгїмъ была ѣсї наставнїца хрїтїанскагѡ житїа, *
ѡ сѡпрѡжестѡа дѡброе прѡвїло, * мнѡгїа ко хрїтѣ прївѣла ѣсї: * тѣмже
днѣсь прѡзднѡюще всѣчѣнѡю пѡмѡть твою, * прѡславлѣмъ вѣа,
прѡславлѡущаго стѣа своѡ. [Дважды.]

Слава, ѡ нынѣ, [вѣорѡдиченъ,] гласъ тойже:

Прївѣжїце ѡ силѡ наша, вѣце, * крѣпкаа помѡщнїце мїра, *
млѣтвами твоїми покрѡй рабѡ твоѡ * ѡ всѡкїа нѡжды, * ѣдїна
блгвѣннѡа.

народѣ, гл҃голаше: ктѣò прикоснѣла рѣзамъ моимъ; [ѣа] И гл҃голахѣ ѣмѣ оѹчнцы ѣгѡ: виднши народъ оѹгнѣтѣяющъ тѣ, и гл҃голеши: ктѣò еа прикоснѣ мнѣ; [ѣк] И ѡбгладаше видѣти сотворшю еѣ. [ѣг] Женѣ же оѹбоавшиа и трепещущи, вѣдаши ѣже бысть ѣй, прїиде и припадѣ къ немѣ, и рече ѣмѣ всю истинѣ. [ѣа] Онъ же рече ѣй: дщи, вѣра твоѣ спсѣ тѣ. иди въ мирѣ, и вѣди цѣла ѡ раны твоѣ.

По и-мъ псалмѣ, стѣхѣра самогласна, гласъ 3:

Гловеса ѣвльскаа запечатлѣвши въ ср҃цѣ твоѣмъ, * и зволѣнїе твоѣрдоє вѣѣ оѹсерднѡ слѣжити имѣла ѣси, * достоѣлженнаа мѣти деофанїе. * тѣмже ни цр҃кагѡ житїа ширѣта, * ни скѡрби тѣснагѡ пѣти подвижническагѡ * ѡнѣдъ не возмогѡша ѡ любѣ бж҃їа ѡлѣчнн тѣ, * но, добрыми пѡдвиги подвижавшиа на земли, * нѣнѣю славу оѹлѣчила ѣси, всеч҃тнаа, * нынѣ же, предстоящи прѣтолѣ вседержнѣла, * молнса ѡ чѣщнхъ любѣю пѣмать твоѣ.

**Ванѡнъ вѣцы со ирмосѡмъ на 3, и стѣба на и,
ѣгѡже краегранѣе въ тропарѣхъ (кромѣ вѣгородннхъ):
Аеофанїю мѣдрѣю царнцѣ поѣмъ. Гласъ ѣ.**

Пѣснь ѣ. Ирмосъ:

Твоѣ побѣднтельнаа десннца * вѣолѣпнѡ въ крѣпѡсти прослѣвиса: * тѣ бо, безмертне, * ѣакъ всемогѣлаа, * прѡтнвнѡа сотрѣ, * и нѣлтанѡмъ пѣть глѣбннѣ новосодѣлавшаа.

Аеофанїю достоинѡ воспѡимъ, * вѣгомѣдрѣю цр҃нцѣ, * ѣакъ коиетннѣ вѣа глѣлющю, * и нѣнагѡ цр҃твїа причѣстннцѣ, * въ нѣже ѣакъ вѣрнаа раба хр҃тѡва внїде, * и принесе славу своѣ ѣакъ вѣнчѣннаа цр҃нца. * тѣмже зѡвѣмъ ѣй: * радннса, ѣакъ неѣвадѣемѡй вѣнѣцъ прїѣла ѣси.

Ѣже ѣднѡе на потрѣѣѣ познѣвши, * красѡтѣ и славу мѣра сегѡ презрѣла ѣси, * и дѣхомъ непрестѣннѡ пламенѣющн, * трѣды и пѡдвиги возлюбїла ѣси пѣче сладостей житїа сѣтнагѡ, * и въ терпѣнн

а́дамѣнговѣмъ до конца пребыла єси. * чѣмже зове́мъ ти: * ра́дѣи́са,
ѣ́кѡ неѡва́даемый вѣне́цъ прѣ́ла єси.

Ѡставле́нїа прегрѣше́нїи на́мъ ѡспро̀си, * попече́нїемъ твои́мъ
нико́лиже на́съ ѡста́вля́ющи * ѡ мо́лѣнїа на́ша прѣ́емлющи, * да
вси́ въ ра́достѣ дѡхóвнѣй ко́пїемъ: * ра́дѣи́са, ѣ́кѡ неѡва́даемый вѣне́цъ
прѣ́ла єси. **Бѣ́городиченъ:**

Па́жнѣи стра́стїи плоти́кѣхъ * ны́нѣ ѡкрѡжа́ютъ ма́, * ѡ ѡкорѣ́лїи
лю́тѣ: * посѣ́тїи ско́рѡ раба́ твоегò дѣо, * ѡ ѡсло́вля́ющихъ ма́ спѣси.

Пѣ́снь г. І́рмосъ:

Є́ди́не вѣ́дый члѣ́ческагѡ сщест́ва́ не́мощь, * ѡ мѡ́лїтвнѡ въ не́
вообра́жса, * препо́ши ма́ съ высо́ты си́лю, * ѣ́же вопї́ти тебе́, сѣ́ый:
* ѡдѡше́вленный хра́ме, * неизрече́нна сла́вы твоеѡ, члѣ́колю́бче.

Фарїсе́йскагѡ лице́мѣ́рїа вѣ́глящи, * мї́рскїа же сла́вы ѡвра́ца́ющиса
* ѡ въ та́йнѣ подвї́заящиса, * є́ди́на похвалы́ ѡ бѣ́а ча́ла єси,
* ѡ́же ѡ ста́жала єси, * ѡ сподо́блсѡ єси́ не́нагѡ црѣ́твїа.

Ада́мовъ грѣ́хъ высоко́умїа * тебе́, бѣ́женна, не прира́зи́са, *
неми́ренномѡдрѣ́емъ хрѣ́товымъ ѣ́кѡ стѣно́ю ѡгра́ждшейсѡ, * ты́ бо
ра́бство хрѣ́тово возлю́бїла єси́ па́че влѣ́ства земна́гѡ: * сегò ра́ди ѡ
сподо́блсѡ єси́ не́нагѡ црѣ́твїа.

Никто́же вѣ́дѣ, * ѣ́кѡ досто́славна црѣ́ца, * ба́грнїцею ѡ кѡ́сомъ
ѡблече́нна, * вре́тїце влѣ́сно чѣ́ми прикрыва́етъ * ѡ
мѡ́жественнѡ ѣ́звы терпї́тъ, * стра́сти о́удобнѡ побѣ́жда́ющи, * ѡ гдѣви
зовѣ́щи: * не лишї́ мене́ не́нагѡ црѣ́твїа. **Бѣ́городиченъ:**

Сте́нїи́е, чѣ́ла, ѡ дѡше́внѡ слѣ́зѡ, * ѡ прїсно́е мѡ о́умилѣ́нїе пода́ждь,
о́трокови́це: * ѣ́кѡ да пла́чѡ ѡде́ржа́щи ма́ стра́сти * ѡ не́внѡтїа,
бѣ́облѣ́тна.

Сѣ́даленъ, гла́съ 3:

Возсі́ла днѣсь всепразднственна́ па́мѡть * бѣ́женна црѣ́цы црѡ́града,
* прїнді́те лю́дїе, сте́цемѡ празднолю́бцы, * то́ѡ чѣ́тнїмъ мо́цїемъ
покло́нїемѡ, * ѡ то́ѡ сѣ́ый ли́къ лобы́зая́ще возопї́имъ: * ѿ, премѡ́дра

Деофаніе, * бѣженства райскаго неложнаа причастнице, * тогѡ сладости наследовати молѣ * къ тебѣ оусерднѡ прибѣгаюцымъ * ѡ чюдцымъ твоѡ подвиги вѣрнѡ. **Глагола, ѡ нынѣ, бѣгородиченъ, [глагола тоѡже]:**

Предстательнице нератнаа, бѣгородительнице, * ѡ мѣтвеннице готѡваа притекаюцымъ къ тебѣ, * ѡ бѣдѡхъ мѡ ѡзбави: * да не презриши менѣ, всѣхъ заступнице.

Пѣснь д. Ірмосъ:

Горѣ тѡ, блгтїю бжїею приосѣненнѡ, * прозорливыма ѡбачѡмъ оусмотрѣвъ ѡчїма, * ѡзъ тебѣ ѡзбыти ѡлеву провозглашаше стѡмъ, * во спсѣнїе наше ѡ обновленїе.

Оублеву¹¹ терпѣнїю поревновала єси, * ѡслобленїа ѡ гоненїа прїемлюци * ѡ въ темницѣхъ всаждаема, * въ мѣтвахъ же непрестаннѡ пребываюци: * сегѡ радн стажала єси дхѡ блгть * ѡ свѣтїльникъ своѡ возжгла єси, * ѡкѡ мѡдраа дѣва.

Юность ѡ красотѣ, * богатство ѡ влчство земное * всеконечнѡ презрѣла єси, деофаніе, * ѡ въ чертозѣхъ црїкнхъ пребываюци, * въ пѣтыню дхѡмъ вселѡла єси, * ѡ на стражи рѣца твоегѡ непрестаннѡ бѡци пребыла єси, * ѡкѡ да въ нѣный чертогъ * съ мѡдрыми дѣвами внидешн.

Млчынн єлѣн на всѡкѣхъ ѡзю ѡзлнвѡюци, * сотворїла єси въ житїи твоѡмъ бѣженнѡ кѡплю * ѡ ко вратѡмъ небеснымъ пристѡпила єси, * ѡже тебѣ радостїю ѡверзѡшасѡ, * ѡ возшла єси въ чертогъ¹² женихѡ * вкѡсїти безмернымъ трапѣзы. **Бѣгородиченъ:**

Очистїлице всегда * моемѣ рѣцѣ покажи, прѣчтаа, * стѣхъ воспоминанїе, * ѡ прегрѣшенїи ѡчищенїе.

Пѣснь є. Ірмосъ:

Просвѣтївый сїанїемъ пришествїа твоегѡ, хрѣте, * ѡ свѣтївый крѣтомъ твоѡмъ мїра концы, * рѣца просвѣти, свѣтомъ твоегѡ бѣоразумїа, * правослѡвнѡ поѡцихъ тѡ.

¹¹* или: ѡвлю.

¹²* у изворнику: чертогѡн.

Оумными очима непрестанно на слнце правды взираючи, *
просвѣтилася єси тогò єїмїемъ, * добродѣтелей лѹчамн въ житїи
твоємъ проїѣвши: * тѣмже и насъ просвѣти, * свѣтоподателъ за ны
оумолаючи.

Державнаѣ вѣнценосице, * оумдрн и просвѣти люди православыя, *
ѣкакъ да въ праведности твоѣ послѣдѹюще, * рїзы же своѣ паче
снѣга оубѣлѣвши, * внидѹтъ въ горнїи іерлїмъ, * и дѣже свѣтъ возсѣа
невечернїи.

Рїзою жестокю * ѡблеклаєа єси на земли, всебл҃женнаѣ, *
непрестанно молащисѣ, * да подастѣ тебе гдѣ ѡдѣждѣ свѣтлаѣ, *
ѡдѣѣєа свѣтомъ ѣкакъ рїзою, * и въ чертогъ оукрашенный введѣтъ тѣ,
* и зъ негѡже всї¹³ и звергнѹтсѣ не имѹщи ѡдѣѣїѣ брачна. **Г҃ородиченъ:**

Себѣ ѡдѣждѹю прѣжде испытанїѣ, б҃городованнаѣ, * стѣднаѣ дѣла ношѹ
єдинъ ѡдѣжденнїи: * но предстани мнѣ ѣкакъ предстательница сѹщи
всѣмъ, * и лютагѡ ѡдѣженїѣ избави мѣ.

Пѣснь 5. Ирмосъ:

Обыде насъ послѣднаѣ бездна, * нѣсть избавлѣѣи, вѣнїхомсѣ ѣкакъ
ѡвцы заколенїѣ, * єїси люди твоѣ, бж҃е нашъ: * ты бо крѣпость
немоцствѹющихъ и исправленїе.

Оудїла єси бг҃у, * и и зѣгла єси погнѣбнагѡ рока, * и на горѹ
гднѹ возшла єси, * оумъ твоѣ всегда горѹ воздвизаючи, * ср҃це
же долѣ во смиренїе преклоняючи, * и прешла єси житїискѹю пѹчїнѹ
безвѣднѡ.

Юдоль плачевнѹю житїѣ земнагѡ * цр҃кнмъ пѹтѣмъ прешла єси,
бг҃омѹдраѣ, * и достїгла єси града бж҃їѣ, * въ немже нынѣ
прославлѣшисѣ. * но прїзри сѣ высоты на чтѹщыѣ тѣ, * ѣще и во
глубинѣ паденїи превыкающыѣ, * и избави ны ѡсквернъ * и къ бг҃у
возведи ны.

¹³* у изворнику: всѣ.

Црѣкви корабля * никогдаже возмогутъ волны моря житѣйскаго
 потопити, * темже и всѣмъ яже на немъ * безвѣднѣ брега онаго
 блженнаго достизаютъ, * и потопленіа корабля вѣры не терпятъ. * се
 познавши, премудраа деофаніе, * корабля црковнаго не оставляючи, *
 преплыла съи глубинѣ несмущенно. **Пѣснь:**

Усѣи мой оумъ, * и просвѣти сердце мое, * стѣла мѣи бжѣа, * и
 удержачицъ ма сѣла измѣни: * да та славлю, * твердѣю заступницѣ мою.

Кондакъ, гласъ 6:

Урчимъ вѣнцемъ на земли вѣнчаннаа, * блженнаа деофаніе, *
 нѣнаго вѣнца возжелала съи, * темже и плоть твою бдѣнемъ
 же и пощеніемъ услобала съи, * багранницею цркою вретнице
 власяно прикрываючи, * и молитвы теплыя бгѣ приносячи на всѣхъ
 часъ, * подвиги же твоѣ творя[щи] тайнѣ. * темже та явѣ прослави
 подвигоположницъ, хртосъ бгѣ нашъ, * и нынѣ ти вси зываемъ: *
 Радиса, блженнаа црнице, * яко сподобилася съи нѣнаго цртвѣа. **Ікосъ:**

Прїидите, црїе и вельмѣши: * црницѣ, преподѣбнымъ въ житїи
 порекновавшю, достѣнно почтїмъ. * прїидите, нищїи и оубозїи:
 * млтвѣю, въ мрдїи оцѣ нѣномѣ подражавшю, прославимъ. *
 прїидите, сщеницы, и вси людіе: * новѣю бгѣовлѣннѣю нашѣ заступницѣ,
 вѣрнѣ воспоимъ: * и въ млтвѣ сїю бгѣ приводяще, той возопїимъ: *
 Радиса, блженнаа црнице, * яко сподобилася съи нѣнаго цртвѣа.

Пѣснь 3. Ірмосъ:

Тебѣ, оумнѣю, бжѣ, пѣснь разсмотримъ, вѣрнїи: * якоже бо отроки
 сїе трїи, перевозносимїи, * мїръ ѡбнови во чревѣ твоѣмъ всецѣлѣ, *
 хвальный оцѣвъ бгѣ и препрославленъ.

Анны чтнѣа твоеѣ матери безчадствовашиа, * якоже дрѣвле матери
 самѣиловы, * млтва слезнаа оуслышана бысть, * оутѣши бо ю
 дарованіемъ чада, * тебе, бгѣовлѣннѣа отроковицы, * хвальный оцѣвъ
 бгѣ и препрославленъ.

Рахілѣ, саррѣ ѡ ревеккѣ * ѡ вѣмѣ правѣднымѣ женамѣ * въ житїи твоѣмѣ полагаша, * ѡвѣла еси паче оныхъ (пре)слава, * ѡбо славою почтеннаѣ земноу, * на прѣтолѣ же посаженнаѣ, * ср҃цемѣ ѡумомѣ не вознесла еси. * чѣмже *предстоиши нынѣ прѣтолу*¹⁴ всецр҃а, * ѡ твоѣ молѣнїѣ прїемлетѣ, * хвалы ѡц҃евъ бг҃ъ ѡ препрославленъ.

Изарѣкле праведноу пожившымѣ въ хожденїи предъ бг҃омъ подражающн, * аггломъ оубо въ чѣстѣ ѡ цѣломудрїи, * преподаваемымѣ же въ постѣхъ ѡ псалмопѣнїи, * ѡ ст҃ротерпцѣмъ въ претерпѣнїи вѣхъ словъ, * самомѣ же вседержителю въ мрдїи, * ѡвѣла еси коистинноу достоина счислена быти лнкомъ ст҃ыхъ р҃в: * чѣмже ѡ вѣнчѣ тѣ во цр҃твїи своѣмъ, * ѡже на землїи тѣ оубѣнчавый, * хвалы ѡц҃евъ бг҃ъ ѡ препрославленъ. **Пѣорѡдиченъ:**

Бл҃женнаѣ дѣо, * прнбѣжнще скорбашнхъ вѣхъ вѣрныхъ, * ѡ всѣакоу ѡсквшенїѣ, ѡ печалн, * ѡ слѡбы завїдашнхъ мнѣ ѡзмн, * ѡ ѡ грѣхъ ѡ различныхъ недѣгъ ѡзбавн.

Пѣень ѡ. Ирѡсѣ:

Въ пѣци отрѡцы ѡлевы, * ѡкоже въ горнїлѣ добрѡтоу блгѡчїѣ, * чнстѣ златѣ блещаша, гл҃блюще: * блгвїте, всѣ дѣла гд҃на, гд҃а: * пѡйте ѡ превозносїте во всѣ вѣкн.

Цѣломудрїемъ ѡкоу багранїцеу ѡдѣана, * ѡ смиренномудрїемъ, ѡкоу квѣсомъ ѡблечена, * ѡ прочннн добродѣтельнн, паче вѣнца цр҃какоу оукрашен[н]а, * блгтїю же бжїею, ѡкоу росѡю въ пѣци ѡсквшенїи ѡрошаема, * лнкоу спсѣаемыхъ прїобцїна еси, * сѣ ннмнже нынѣ поѣши: * блгвїте, всѣ дѣла гд҃на, гд҃а: * пѡйте ѡ превозносїте р҃в во вѣкн.

Оустѣ твоѣ коистинноу хранашн, * ннколіже слѡво гнїло ты рекла еси, * гдѣнн непрестанноу поющн * ѡ кѣ рабѡмъ твоимъ ѡкоу ко братїи гл҃блющн, * чѣмже ѡ чѣщнма тѣ подвижашн ср҃цемъ ѡ оустѣи воспѣвѣти: * блгвїте, всѣ дѣла гд҃на, гд҃а: * пѡйте ѡ превозносїте р҃в во вѣкн.

¹⁴* наша измена, а у изворнику: предъ прѣтоломъ. Или: стоиши нынѣ предъ прѣтоломъ.

Плѣть твою нещадно и знобящюи * и въ молѣніихъ ѣко безплѣтна
превыбавящюи, * слезами же душъ урощающюи, * страстѣй пламень
оугасила еси, * темже и нынѣ изъ лики огнезрачными небныхъ силъ *
тѣмже всецѣлю воспѣвающюи, * не престай молитися о насъ, * да избавимся
огнь вѣчноюцаго * и въ прохлаждѣмъ мѣстѣ воспоемъ: * бл҃гвѣстите, всѣ
дѣла гдѣна, гдѣа: * пойте и превозносите егò во вѣки. **Бѣгородиченъ:**

Престѣа отроковице, * апловъ похвало, * мѣнникъ славо, * славы
вѣчныхъ причастника ма сотвори, зывающа: * бл҃гвѣстите дха престѣаго во
вѣки всѣ.

Пѣснь д. Ирмосъ:

Образъ чистаго ржтвѣа твоего, * огнепалѣма купна показа
неопальна: * и нынѣ на насъ напастей * свирѣпящюю оугасити,
молимся пещь: * да тѣ, бже, непрестанно величаемъ.

Одръ твои иже вѣ златомъ и кѣсомъ оукрашенъ, * презрѣла еси,
бѣгомъдра, * и на земли смиренно возлегла еси * на костѣхъ и
рѣвахъ острыхъ, * да конечну страсти побѣдиши: * темже тѣ нынѣ за
вечерю хрѣтовою, * со стѣми возлегшю въ невечернемъ дни, * любовію
величаемъ.

Бестествомъ женѣ немоцнаа, * духомъ же крепчайшаа мужей, *
славою и чѣстію црїца * и смиреніемъ хрѣтова раба, * блженнаа
деофаніе, * въ лицѣ бжїихъ оугвдникъ вчинила еси, * милостыни бо
твоѣ и подвижи твои предъ бгомъ воспомяншася, * и нынѣ тѣ,
хрѣтомъ и црковію егò прославленною, * непрестанно вси срцемъ и оустѣми
величаемъ.

Моѣ ездныа молитвы и хвалы * ѿ оустенъ нечистыхъ тебѣ
приносима, * прїими блженнаа црїце, * и ѣкоже въ землемъ
твоемъ странствованїи * ни единого же любовію своєю устаклѣла еси, *
о всѣхъ млтвное попеченіе имѣши, * сице и о насъ тебѣ поющихъ *
хрѣтѣ бгѣ молима непрестанно * и ѿ вѣдъ всѣхъ и напастей оградїи, * да
тѣ ѣко заступницѣ стѣю * вседшю величаемъ. **Бѣгородиченъ:**

Ѡсї́анїемъ тво́имъ мы́сленнымъ * просвѣтїи́ нѣша помышлѣнїѣ, * и́
ср҃ца́ и́ рѣзѣмы, * Ѡтроковнїце́ бг҃обл҃гѣннаѣ, * ѣ́къ да стезѣ́ми
живо́тными * прѣвѣ́ ходѣ́ще, мл҃ть полѣ́чимъ, * возвѣща́юще прїену́
хвалы́ твоѣ́.

Свѣ́тїленъ:

Ѡсї́аннаѣ дх҃а бл҃гѣтїю, * бг҃овлѣ́ннаѣ сѣ́ла цр҃ице деофанїе, * ѡ́зарїи́
свѣ́томъ житїѣ́ твоегѡ́ потемнѣ́ннаѣ ср҃ца́ нѣша, * да рѣдо́стнѡ
свѣ́тодѣ́вца всѣ́ческнхъ съ тобо́ю возвели́чимъ. **Сла́ва, и́ нынѣ́, бг҃ородиченъ:**

Тѣ́ пѣ́сньми немѡ́чными оубл҃жаемъ, дѣ́во, * ѣ́къ ѡ́ тр҃цы ѣ́динаго
роднѣ́ ѣси́, бѣ́ще, * и́ но́снши на бж҃твенныхъ ѡ́бѣтѣ́хъ бж҃твенное
сло́во, * *просвѣща́ющаго и́ ѡсѣ́щающаго*¹⁵ всѣ́хъ нѣсъ.

На хвалї́тєхъ стїхїры [на д̄], гласъ ѧ́.

По́: Нѣ́ныхъ чинѡ́въ:

Нѣ́ныхъ чинѡ́въ рѣдо́ванїе * и́ земныхъ всѣ́хъ оуднвлѣ́нїе, *
бг҃обл҃женнаѣ цр҃ице деофанїе, * терпѣ́нїемъ кра́йнимъ и́ смиренїемъ
міръ и́зѣмѣла ѣси́, * ницетѣ́ хр҃тѡ́вѣ и́ сла́вѣ ѣ́гѡ ѡ́мірнѣ́ю*¹⁶
возлюбї́вшн, * хвалѣ́бныѣ пѣ́сни тебѣ́ днѣ́сь возно́симъ, * рѣдѡ́щесѣ́ и́
ликовствѡ́юще въ пѣ́матнн твоѣ́й, * да предста́тельствомъ тво́имъ
и́збавлѣ́нїе ѡ́ бѣ́дѣхъ прї́имемъ.

Въ ч҃тнѣ́мъ мо́щемъ тво́имъ припада́юще * и́ ли́къ*¹⁷ тво́й сѣ́бѣ́и
ловѣ́зѣюще, * прославлѣ́емъ дї́вныѣ по́двиги и́ добродѣ́тели твоѣ́, *
и́ красѡтѣ́ дѡ́шнн твоѣ́ѣ созерца́юще, * веселї́мсѣ́ ѡ́ тебѣ́, бг҃овлѣ́ннаѣ
цр҃ице, * ѣ́къ ты мо́лншесѣ́ прїену́ ѡ́ дѡ́шѣ́хъ нѣшнхъ.

Пѣ́сньми похвѣ́льными пѣ́матнн твоѣ́ю прославлѣ́емъ днѣ́сь, * хвалѣ́бное
славо́сло́вїе возсыла́юще хр҃тѣ́ бг҃ѣ * негѣ́ннѡмъ вѣ́нцемъ вѣ́нчѣ́шемѣ́
тѣ́, * предї́внаѣ и́ достѡ́чѣ́днаѣ ма́тнн деофанїе, * прилѣ́жнѡ мо́лимъ тѣ́: *
просї́и́ нѣмъ ѡ́ставлѣ́нїѣ грѣ́хѡ́въ, * сла́вѣ́нымъ тѣ́ любовї́ю вѣ́рнѡ.

¹⁵* бо́е: просвѣща́ющее и́ ѡсѣ́щающее.

¹⁶* очн҃гледно аутора кованица; бо́е: **премі́рнѣю** / **надмі́рнѣю**.

¹⁷* бо́е: Ѡбразъ.

Доброє земное житїе совершила єси, * бѣоблѣженнаа црїце, * кз бгѸ
 лювокъ келїю ѿмѹци, * оупоканїе во ѿкѹшенїихъ на гдѣ полагаюци,
 * кз млтвѣ во днѣ ѿ въ ноцѣ прилѣжащи, * чтоптою ѿ цѣломѹдрїемъ
 дѹшѹ оукрашаюци, * ко всѣмъ кротость ѿ смиренїе гвлѣюци, *
 оубоугимъ блгочворєнїа источаюци, * тѣмже кз нѣныхъ ѡбїтелехъ
 нынѣ водворѣшица, * прїеню молѣшица ѿ чтѹщихъ тѣ.

Глѣва, глѣз ѿ:

Сцѣеннаа рѣка моцїей твоѣхъ, * блженнаа црїце деофанїе, * гвлїца
 гѣкѹ второе слнцѣ во градѣ константїна црѣ, * сїаюци чѹдесѹ
 ѡбїльнѹ, * тѣ же всѣхъ насъ помнѣй, почитаюцихъ пѣмѣть твою, * ѿ
 молїца хрѣтѹ бгѸ: * подѣти ѡдоленїе правослѣвнымъ людемъ на
 сопротивныа, * ѿ сїстїца дѹшамъ нашимъ.

Ѹ нынѣ, [бѣгородиченъ,] глѣз тоѣже:

Рлѣце, прїими молїтвы рѣвъ твоѣхъ, * ѿ ѿзбѣви насъ ѿ всѣкѣа
 нѹжды ѿ печѣли: * тѣ [бо]*¹⁸ єси, бѣе, ѡрѹжїе наше ѿ стѣна: *
 тѣ єси застѹпница, ѿ кз тебѣ прибѣгаемъ: * тѣ ѿ нынѣ на млтвѹ
 призываемъ, * да ѿзбѣвиши насъ ѿ враговъ нашихъ. * возвеличимъ тѣ
 всн, * всенепорочнѹ мѣрь хрѣта бга, * юже ѡсѣннѣ дѹхъ пресѣбїй.

Славословїе великое ѿ ѿпѣстѣ.

Ѹ выкаетъ помѣзанїе братїи [єлѣемъ] ѿ лампѣды сѣбѣа.

НА ЛѢТУРГІИ.

Блженны ѿ канѹна, пѣснь г-а ѿ 5-а.

Прокїменъ, глѣз г:

Чтнѣ предъ гдѣмъ * смѣрть прѣбныхъ єгѹ.*¹⁹

Стїхъ: Чтѹ воздамъ гдѣвнѹ ѿ всѣхъ, * гѣже воздаде мнѣ;.*²⁰

^{18*} нема у изворнику, наш додатак.

^{19*} Пс. 115,6.

^{20*} Пс. 115,3.

И҃пѣз, кѣ галѣтѡмѣ, зачѣло сѣ. *21

Брѣтїе, [ѣ,кк] плѡдѣ дѣовный ѣсть: любѣ, радѡсть, мїръ, долготерпѣнїе, бл҃гѣть, мїрдїе, вѣра, [кк] Крѡтѡсть, воздержанїе: на таковоѣхъ нѣсть законѣ. [ка] И҃ нѣже хрїтѡвы сѣть, плѡть распѣша со страстьми и похотьми. [кк] И҃ще живѣмѣ дѣомѣ, дѣомѣ и да ходимѣ. [кк] Не бывѣимѣ тѣцелѣвни, дрѣгздрѣга раздражающе, дрѣгздрѣгз закнѣдѣце. [с,а] Брѣтїе, ѣще и впадѣтѣ члѣвѣкѣ вѣ нѣкое прегрѣшенїе, вѣ дѣовнїи исправлѣйте таковоѣго дѣомѣ крѡтѡсти: блѡдїи себѣ, да не и тѣи искѣшенѣ вѣдешн. [к] Дрѣгздрѣга тѣгѡтѣи носїте, и тѣакѡ испѡлните законѣ хрїтѡвѣ.

И҃ллидїа, галѣз д:

Прѣннѣкѣ, ѣакѡ фїнїѣз, процѣтѣтѣ, * ѣакѡ кѣдрѣ, и҃же вѣ лїванѣ, о҃умножнѣса. *22

Сѣтїх: Насажденн вѣ домѣ гднн, * во двѡрѣхѣ [домѣ] бѣла нашегѡ процѣтѣтѣ. *23

Е҃влїе ѡ лѣкнї, зачѣло кд. *24

Во времѣ оно, [с,сї] сѣла и҃сѣ на мѣстѣ рабнѣ, и народѣ о҃ученикѣ ѣгѡ, и множестѡ много людѣи ѡ всеѣ и҃дѣн, и иерлїма, и помѡрїѣ тѣрска и сїдонска: [и] И҃же прїндѡша послѣшати ѣгѡ, и и҃сцѣлїтнѣса ѡ недѣгѣ своїхѣ, и страждѡщїи ѡ дѣхѣ нечїстѣхѣ, и и҃сцѣлѣхѣса. [а,ї] И҃ весь народѣ и҃скаше прикѣсѣтнѣса ѣмѣ: ѣакѡ сїла ѡ негѡ и҃схождѣше, и и҃сцѣлѣше всеѣ. [к] И҃ тѡи возвѣдѣ очнн свої на о҃ученикнн своѣ, гл҃голѣше: бѣженн ннцїи дѣомѣ, ѣакѡ вѣше ѣсть црїтѣе вѣїе. [ка] Бѣженн ѣлѣщїи нннѣ, ѣакѡ насѣтнѣса. бѣженн плѣщїи нннѣ, ѣакѡ возмѣтѣса. [кк] Бѣженн вѣдетѣ, ѣгдѣ возненавѣдѣтѣ вѣсѣ члѣвѣцы, и ѣгдѣ разлѣчѣтѣ вѣ, и понѡсѣтѣ, и пронесѣтѣ и҃ма вѣше ѣакѡ слѡ, сїла члѣвѣческѣгѡ радн. [кк] Возрадѣтѣса вѣ тѡи дѣнѣ и взыгрѣйте: сѣ бо мздѣ вѣша многа на нѣсїи.

21* Гал. 5,22-26, 6,1-2 (зач. 213).

22* Пс. 91,13.

23* Пс. 91,14.

24* Лк. 6,17-23 (зач. 24).

Причлстѣнѣ:

Вѣ пlмlмlтъ вѣчнѣю вѣдѣтѣ прѣвннкѣ, [Ѡ слѣха слlлl не оубоитѣл.]^{*25}

Кивот са моштима блажене царице Теофаније –
храм св. вел.муч. Георгија, Истамбул.

---

^{25*} Пс. 111,6 и 7.

ЖИТИЈЕ СВЕТЕ ЦАРИЦЕ ТЕОФАНИЈЕ.*27

Блажена Теофанија роди се у Цариграду од знаменитих родитеља, Константина и Ане, који беху сродници неколиких царева. Њен отац, по чину илустрије,^{*28} и мајка живљаху у чесном браку, и дуго времена не имађаху порода. Због тога они веома туговаху. Силно чезнући за породом, они се мољаху Пречистој Владичици нашој Богородици; и често одлазећи у њен свечесни храм што је у Форакији,^{*29} они изливаху пред Њом срца своја у усрдним молитвама. И говораху: Нека се, о Господарице света, бесплодност наша разреши милосрђем Твојим; и нека посредовањем Твојим добијемо пород од Саздатеља!

И пошто искаху са вером, они и добише искано благодаћу Оне којој се усрдно мољаху: добише разрешење своје бесплодности и родише женско чедо коме наденуше име Теофанија.

Када Теофанија напуни шест година стадоше је учити књизи и упућивати у свако добро дело. И још у детињим годинама њеним могаху се видети у њој јасни знаци њених потоњих великих врлина и светости. И радоваху се веома родитељи њени видећи њену добродушност и памет, и надаху се уживати касније у њеном породу. Због тога они почеше погледати младића, сличног јој по знаменитости рода, добродушности и памети, да би је по закону удомили, пошто је већ пристизала за удадбу и била више од својих врсница украшена свима даровима.

У то време цар Василије Македонац^{*30} тражаше на све стране лепу и украшену врлинама девојку за супругу своме сину Лаву Мудром.^{*31} Нашавши да је Теофанија боља од свих осталих девојака, он ожени њоме свога сина који већ беше проглашен за наследника престола. Свадба би обављена уз свеопшту радост и весеље.

После неког времена лукави враг посеја кукољ у царском дому између оца и сина, те отац са великим гњевом устаде на сина: затвори га са супругом његовом Теофанијом у тамницу и постави јаку стражу. А ово би

^{27*} преузето из „Житија светих за децембар“ преп. Јустина (Поповића), издање: Манастир Ђелије, Ваљево – Београд 1998. године, стр. 453-458.

^{28*} Тако су називани у Византији високи царски доглавници.

^{29*} Форакија – крај у Цариграду.

^{30*} Василије I Македонац – Византијски цар, царовао од 867-886. године.

^{31*} Лав VI Мудри, наследник Василија Македонца, царовао од 886-911.године.

учињено под утицајем тајне злобе и препреденог лукавства епиокопа Евхаитског Теодора Сантаварина, волха, кога цар Лав није волео.

Ствар је почела овако: када умре првенац цара Василија а брат цара Лава, Константин, цар Василије туговаше за њим и неутешно плакаше, јер га веома љубљаше. Тада споменути волх, видећи цара у великој тузи и желећи га утешити, помоћу својих враџбина показа цару умрлог сина његовог Константина жива где јаше на коњу и иде му у сусрет. Загрливши сина рукама и с љубављу га целивавши, цар га поново изгуби из вида, јер враџбинско привиђење и утвара ишчезе. Цар се удиви и ужасну, и сматрајући то виђење за стварност он стаде веома уважавати Сантаварина и у свему га слушати као свог искреног пријатеља. Млади пак царевић Лав, човек паметан и богобојажљив, згади се на овог волха, и мрзећи га као непријатеља Божјег презираше га. А Теодор, мозгајући како да се освети Лаву за тај презир, смисли овакво подло лукавство: у згодном тренутку он насамо приступи к царевићу Лаву, и тобож доброжелатељан и пријатељски расположен према њему, рече му: Ето ти си царе млад и са оцем својим одлазиш у лов. За сваки случај ти треба да тајно носиш у чизми нож: да га некада употребиш против звера, некада да га у потребном тренутку пружиш оцу, а некада, ако би случајно на твог оца изненада насрнуо неки домашњи непријатељ, којих твој отац има доста, ти одмах извукао тај нож, поразио непријатеља и одбранио живот свога оца.

Послушавши овај лукави савет свога непријатеља и не схвативши опасност од тога, Лав поче тајно носити нож у чизми када би са оцем ишао у лов или на коју другу страну. А лукави Сантаварин после извесног времена рече кришом цару Василију: Син твој Лав хоће да те изненада убије, да би царовао сам. Као доказ злог умишљаја његовог нек ти послужи ово: када кренеш у лов са њим, он носи сакривен у чизми нож, спремљен да те у згодном тренутку изненада удари и убије. Ако хоћеш да се увериш у то, ти сам провери то: крени у лов повевши и њега са собом, па кад изиђете у поље ти нареди да га претресу и виде шта он има у чизми; и ти ћеш се лично уверити да је истина ово што ти кажем.

Убрзо потом цар Василије узне младога цара, сина свог, и оде с њим у лов. А када беху у пољу, цар нареди да се види шта Лав има у чизми. И би нађен нож оштар с обе стране. То одмах запали цара Василија огњем неисказане јарости и гњева на сина његова, пошто је сматрао да је истина што му је Сантаварин говорио о сину како хоће да га убије. И при том рече: Ради тога је он и нож спремио. – А Лав, потпуно невин, увераваше

да он носи нож не да убије оца него да му живот сачува. Међутим силно разгневиен отац, не желећи ни реч чути од сина, тог часа затвори њега и његову супругу, блажену Теофанију, у једној тајној и мрачној одаји царскога дворца, и постави јаку стражу.

Тако лукави волх Сантаварин одмазди царевићу Лаву. Али у томе најгоре беше то што отац хоћаше, по наговору Сантаварина, да сину избоде и ископа очи. И он би то свакако учинио, да га у томе не спречише патријарх и сав сенат.

Невини цар Лав и блажена Теофанија, ни криви ни дужни, проведоше у мрачном затвору више од три године. Тамо они ништа друго не упражњаваху до једино молитву и пост, тугујући због свог затвора и призивајући свевидећег Бога за сведока своје невиности. Сенат је много пута хтео да моли цара за сина, али му се није давала згодна прилика. Напоследку, таква му се прилика пружи да се обрати цару са односном молбом. А то се догоди на следећи начин.

У царској палати беше птица папагај, научена да изговара неке људске речи, и тиме забављаше цара и друге званице. Једном цар, о празнику светог пророка Илије, беше сазвао све великаше своје у двор на гозбу. За време весеља папагај, – да ли од кога научен или случајно, не зна се, – много пута изговори ове речи: „Авај, авај, господине Лаве!“ – Чувши то, сви великаши престадоше јести и пити, и сеђаху смућени. Видећи где смућени великаши нити једу нити пију, цар их питаше што су тако невесели. Тада они, сматрајући да је згодна прилика, устадоше препуни суза и рекоше: Када птица, немајући разума, тугује због свог невино страдајућег господара, и ридајући и иштујући га говори: „Авај, авај, господине Лаве!“ како се онда можемо веселити, јести и пити ми, разумна и словесна бића, који насигурно знамо да твој син а наш господин страда невин, и да због људске злобе и клевете трпи гњев твој родитељски? Нисмо ли ми још више дужни туговати због тога? О, царе! ако је син твој сагрешио што теби, оцу своме, и хтео подигнути руку на тебе, дај нам га овамо, да га на комаде исечемо. Ако пак он ни у чему није крив, као што то сви насигурно знамо, зашто онда мучиш крв своју?

Ове речи силно дарнуше цара, срце му се разнежи и потресе жалошћу и умилењем, и он одмах нареди да цара Лава изведу из мрачног затвора, остригу му нараслу за време тамновања косу, одену га у царске хаљине, и с почашћу доведу к њему. И када све то би учињено, устаде цар сав заливен сузама, загрли сина и целива, и поврати му пређашње царско достојанство.

После тога цар Василије поживе још мало, разболе се и умре оставивши царску власт своме сину. А Лав, после смрти свога оца, нареди те волха Сантаварина ухватише, избише, очи му избодоше, и на заточење у град Атину послаше. Тако се злоћа овога волха сручи на његову сопствену главу. А овај Сантаварин беше по вери манихејац, по учењу волх, по лицемерју хришћанин, по чину епископ, а по мишљењу цара Василија светитељ због чудеса која чињаше помоћу враџбина.

Блажена пак Теофанија, ступивши после свога затвора у царски живот, усрдно рађаше на спасењу своје душе, ни у шта не сматрајући царску славу и презирући као ђубре и сан сласти и сујету овога света. Она непрестано, дању и ноћу, имађаше у устима својим псалме, духовне песме и молитве, и сав живот свој провођаше угађајући Богу и иштући Га делима милосрђа. Она се не стараше да царски украси тело своје. Иако она споља биваше одевена са извесним благољепијем, но она је испод хаљина тајно носила на телу грубу власеницу, којом мучено умртвљаваше се тело њено. Живот њен беше испоснички: она се хранише простим хлебом и сушеним зељем, а обилне трпезе беху потпуно одбачене од ње. Сва богатства и драгоцености што јој долажаху до руку, она раздаваше ништима и убогима, сирочади и удовицама; њима даваше такође скупоцене хаљине и наките. Она обнављаше бедне келије монашке и манастире, снабдевајући их имањима и свима потребама.

Такво беше старање и брига ове христољубиве царице о свима. На своје слуге и робиње она гледаше као на браћу и сестре; и никога не називаше просто, по имену, него све величаше звањем о Господу, указујући поштовање имену, чину и дужности свакога. И не изговори она језиком својим клетву, и не изиђе из уста њених ни лажна реч, ни оговарање, ни клевета, нити икаква непотребна реч. А према свима она беше добра: плакаше с плачнима, радоваше се с радоснима. Мада постеља њена и беше покривена висоном^{*32} и украшена златним украсима, но она није спавала на њој, него је простирала на земљу суру рогожу преко оштрих животињских костију и зуба, легала да спава на њој, и такву постељу своју сваку ноћ давидски сузама натапала,^{*33} и после кратког спавања на славословљење Бога устајала.

Од тако суровог испосничког живота блажена Теофанија западе у тешку телесну болест. Ипак она не изнеможе душом од непрестане молитве, нити престаде поучавати се Божанским законима, читајући

^{32*} Висон – скупоцена, фина и мека, блистава ланена тканина.

^{33*} Сравни: Пс. 6,7.

свештене књиге и извршујући читано. Сва њена радост беше: помагати невољнима, штитити удовице, старати се о сирочади, тешити тужне, отирати сузе плачнима. И беше она мајка свима који не имађаху склоништа и помоћи. Живећи у свету, она одбаци све светско; налазећи се у браку, она заволе благи јарам Христов, и узевши на раме крст Христов понесе га; и тако угоди Богу.

Предосећајући излазак душе своје из тела, блажена Теофанија наложи да јој сви дођу ради опроштаја. Затим, давши свима последњи целив, она пређе из царства земаљског к небесном, и предстаде Цару славе, украшена многим врлинама својим. И би увршћена у ред светих, врлинама угодивши Богу; а чесно тело њено би свечано сахрањено.^{*34}

Муж блажене Теофаније, цар Лав Мудри, још за живота њена, видећи њену велику светост и почитујући је не као супругу него као госпођу своју и посредницу пред Богом, намисли пре времена подићи храм у њено име. А светитељка, сазнавши за то, не само не пристаде на то, него и строго му забрани да то чини. Стога храм који се већ био почео зидати у њено име би преименован у име Свих Светих. И од истога цара, по саветовању са целом Црквом, би установљено да се празник Свих Светих празнује у прву недељу после Педесетнице. Цар говораше: „Ако је Теофанија света, нека се и она празнује заједно са Свима Светима, у славу Богу слављеноме од Свих Светих!“ Њему нека је и од нас слава вавек. Амин.

Десница блажене царице Теофаније – поклон грчког митрополита Пантелејмона Веријскога Покровском женском манастиру (Москва). 2 августа 2010. године.

^{34*}Блажена царица Теофанија упокојила се око 893. године. Она је сахрањена у цркви Свих Светих, подигнутој од њеног мужа, у близини храма светих Апостола, где касније би устројен женски манастир. У садашње време свете мошти блажене Теофаније почивају у патријаршији Цариградској.

